

ผลงานการจัดการความรู้

1.ชื่อเรื่อง การละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญา

2.กลุ่มงาน กลุ่มกฎหมายและวินัย กองการเจ้าหน้าที่

3.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภารกิจของกลุ่มกฎหมายและวินัย กองการเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การดำเนินการทางวินัยข้าราชการ พนักงานราชการ และลูกจ้างของกรม การดำเนินการเกี่ยวกับการฟ้องคดีการแก้ต่างคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ การตรวจสอบการดำเนินการด้านนิติกรรมและสัญญา การศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ กฎเกณฑ์หรือแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการทางกฎหมายและวินัย ตรวจสอบการปฏิบัติตามระเบียบ กฎ ข้อบังคับ ของหน่วยงาน รวมทั้งการเผยแพร่ให้ความรู้ และให้คำปรึกษาแนะนำทางด้านกฎหมาย ซึ่งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่างานอันมีลิขสิทธิ์ของกรมอนามัย เช่น

1. คู่มือในการศึกษาเฝ้าระวังดูแลสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์และบุตร ของสำนักส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งกรมอนามัยสนับสนุนแก่หน่วยบริการสาธารณสุขทั่วประเทศในการแจกให้หญิงตั้งครรภ์ทุกรายโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และเผยแพร่ผลงานทางเว็บไซต์สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย ในรูปแบบไฟล์ pdf

2. สินค้าผลิตภัณฑ์ดูแลสุขภาพช่องปาก ภาพแผ่นพลิกความรู้ดูแลสุขภาพช่องปากของสำนักทันตสาธารณสุข ซึ่งกรมอนามัยสนับสนุนแก่โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลทั่วประเทศ เพื่อการให้ความรู้แก่ประชาชนในพื้นที่ และเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของสำนักทันตสาธารณสุขในรูปแบบไฟล์ pdf

ซึ่งงานดังกล่าวถือเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของกรมอนามัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งไม่ได้มอบสิทธิให้ใช้ประโยชน์ในการอย่างอื่นให้แก่ผู้ใดและยังมิได้มีบุคคลหรือหน่วยงานใดได้รับอนุญาตให้จัดพิมพ์และจำหน่ายสื่อดังกล่าว แต่ปรากฏว่ามีผู้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของกรมอนามัยโดยการกระทำซ้ำหรือดัดแปลง จัดพิมพ์จัดจำหน่ายต่อสาธารณชน ทางอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์ในทางการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมอนามัยและไม่ได้รับการยกเว้นใดๆ ตามกฎหมาย

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญาของกรมอนามัย สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการที่ผู้กระทำละเมิดมีความเชื่อว่าทุกสิ่งในอินเทอร์เน็ตเป็นสาธารณะ สามารถลอกเลียนได้โดยไม่คิดว่าเป็นความผิดและจึงเชื่อว่าสารสนเทศมีความเป็นอิสระ และอีกสาเหตุหนึ่งคือโดยที่สิทธิในลิขสิทธิ์จะเกิดขึ้นโดยทันทีนับแต่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ผลงานโดยไม่ต้องจดทะเบียน และการคุ้มครองลิขสิทธิ์ก็จะมีผลเกิดขึ้นโดยทันทีที่มีการสร้างสรรค์ผลงานเช่นเดียวกัน จึงอาจทำให้หน่วยงานเห็นว่าตนได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แล้ว จึงทำให้ไม่ได้ปกป้องคุ้มครองผลงานของตนเองอย่างเพียงพอด้วยวิธีการอื่นๆ ด้วย เช่น การให้ความรู้ด้านกฎหมายเกี่ยวกับงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง

3. กรณีอื่นๆ เช่น การดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินบุคคลและผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งในการประเมินบุคคลและผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ

ระดับชำนาญการพิเศษลงมา สำนักงาน ก.พ. มอบอำนาจให้ อ.ก.พ.กรม ดำเนินการบริหารจัดการเรื่อง การประเมินบุคคลและผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประเภทวิชาการ ตำแหน่งระดับชำนาญการพิเศษ ลงมา โดยผลงานที่ส่งประเมินจะต้องมีประโยชน์ต่อหน่วยงาน โดยคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณและต้อง ประกอบด้วยผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมา แนวคิด วิธีการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งบางกรณีพบปัญหาจากการส่งผลงานเพื่อเข้ารับการประเมิน ดังนี้

(1.) ลอกเลียนผลงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของตนเอง (ผลงานที่ลอกเลียน ไม่เข้ากับบริบทงานของตนเอง หรือผลงานจริงกับผลงานที่เขียนอาจไม่ตรงกัน และไม่สามารถชี้แจง รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการต่อคณะกรรมการประเมินได้ หรือ

(2.) มีการจ้างวานผู้อื่นให้จัดทำผลงาน ทำให้โดยผลงานที่จัดทำนั้นไม่ใช่ผลงานที่แท้จริงของตนและไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการต่อคณะกรรมการประเมินได้ หรือ

(3.) ได้จัดทำผลงานเองบางส่วนและนำเอาสัดส่วนผลงานของผู้อื่นมาเขียนเป็นผลงานของตนเอง ซึ่งเข้าข่ายแจ้งสัดส่วนผลงานเป็นเท็จ

4. วัตถุประสงค์ของการจัดทำ

1. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญา ให้แก่บุคลากร กรมอนามัย

2. เพื่อสร้างความตระหนักรู้แก่บุคลากรกรมอนามัยเกี่ยวกับเรื่องสัดส่วนการจัดทำผลงานอันเป็นเท็จ หรือการลอกเลียนผลงาน หรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นผลงานของผู้ขอรับการประเมินหรือมีการจ้างวานผู้อื่นให้จัดทำผลงาน

5. กลุ่มเป้าหมาย

เจ้าหน้าที่ทุกระดับของกรมอนามัย

6. กระบวนการในการจัดการความรู้

1) การบ่งชี้ความรู้ กลุ่มกฎหมายและวินัย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญา ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 อันเกี่ยวกับผลงานอันมีลิขสิทธิ์ของ กรมอนามัย และปัญหาการละเมิดผลงานวิชาการกรณีการประเมินบุคคลและผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น โดยการรวบรวมความรู้ด้านการละเมิดลิขสิทธิ์ในทรัพย์สินทางปัญญาจากแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น แหล่งองค์ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่เผยแพร่บนเว็บไซต์ของ กรมทรัพย์สินทางปัญญา ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับ คอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน หนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร. 0707.3/ว 5 ลงวันที่ 12 เมษายน 2542 เรื่อง มาตรการในการป้องกันและ ลงโทษผู้แจ้งข้อมูลเท็จเกี่ยวกับคุณสมบัติและผลงานของบุคคลในการขอรับการประเมินบุคคล

2) การสร้างและแสวงหาความรู้ เมื่อได้กำหนดความรู้ที่จำเป็นสำหรับการละเมิดลิขสิทธิ์ ผลงานอันมีลิขสิทธิ์ของกรมอนามัย และความรู้เกี่ยวกับการละเมิดผลงานวิชาการกรณีการประเมินบุคคลและ ผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นแล้ว กลุ่มกฎหมายและวินัยได้ดึงความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ทั้ง

ที่เป็นความรู้ที่ชัดเจน Explicit Knowledge เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา ขั้นตอนปฏิบัติในการทำงาน รวมทั้งความรู้ในตัวบุคคล Tacit Knowledge เช่น ประสบการณ์ ทักษะในการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา โดยในส่วนของเอกสารที่สามารถที่จะ download ได้ โดยกำหนดไว้เป็นหมวดหมู่กฎหมาย ระเบียบ สำหรับ Tacit Knowledge การดึงความรู้ดังกล่าว สามารถกระทำโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ในตัวบุคคลให้เป็นความรู้ขององค์กร โดยการส่งเสริมการทำงานร่วมกันการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด และการเก็บรวบรวมความรู้เพื่อใช้เป็นฐานความรู้ภายในขององค์กร

3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ กลุ่มกฎหมายและวินัยได้ รวบรวมองค์ความรู้ที่สร้างและแสวงหาตามขั้นตอนที่ 2 มาเก็บในรูปของไฟล์ข้อมูล และจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ใน 4 หมวดใหญ่ คือ

รวบรวมองค์ความรู้ที่สร้างและแสวงหาตามขั้นตอนที่ 2 มาเก็บในรูปของไฟล์ข้อมูล และจัดเก็บเป็นหมวดหมู่ 3 หมวดหมู่ ดังนี้

- หมวดหมู่ของกฎหมายและระเบียบ กฎกระทรวง การตอบข้อหารือและหนังสือเวียนที่เกี่ยวข้อง

- หมวดอินโฟกราฟิกส์ (Infographics) การนำข้อมูลหรือความรู้มาสรุปเป็นสารสนเทศในลักษณะของข้อมูลและกราฟที่อาจเป็นลายเส้น สัญลักษณ์ กราฟ แผนภูมิ ไดอะแกรม แผนที่ ที่ออกแบบเป็นภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว ดูแล้วเข้าใจง่ายในเวลารวดเร็วและชัดเจน สามารถสื่อให้ผู้ชมเข้าใจความหมายของข้อมูลทั้งหมดได้โดยไม่ต้องมีผู้นำเสนอ

- ประเด็นปัญหา Q & A จากการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิด ประสบการณ์ ทักษะในการทำงาน ทักษะการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง หรือแนวคำถาม-คำตอบจากแหล่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์เพื่อมารวบรวมไว้เป็นฐานความรู้ภายในขององค์กร

4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้

ดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาและขับเคลื่อนวิชาการ กองการเจ้าหน้าที่ โดยให้คณะกรรมการพัฒนาและขับเคลื่อนวิชาการ กองการเจ้าหน้าที่ ร่วมให้ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค โดยสอบถามความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา อุปสรรค ในการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

5) การเข้าถึงความรู้

สื่อให้รู้ว่ามีข้อมูลเรื่องจัดการเรียนรู้ KM อยู่ที่ใด เพื่อให้ความรู้นั้นถูกคนในองค์กร/และผู้สนใจนำไปใช้ประโยชน์ เช่น

- บันทึกความรู้เข้าสู่ระบบคลังความรู้ของกองการเจ้าหน้าที่
 - 1) จัดเก็บเป็นคู่มือ/แนวทางปฏิบัติ
 - 2) จัดเก็บใน Website กองการเจ้าหน้าที่
 - 3) จัดเก็บในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์
- เผยแพร่ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์ของกองการเจ้าหน้าที่

6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

จัดให้มีช่องทางการถ่ายทอดความรู้ และบันทึกให้เป็นความรู้ สำหรับผู้สนใจศึกษา โดยเฉพาะบุคลากรกรมอนามัย โดยการใช้เทคนิคการเล่าเรื่อง (Story Telling) เผยแพร่สิ่งที่ได้ประสบและเรียนรู้มาให้แก่ผู้สนใจ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ในประสบการณ์ของผู้อื่น รวมทั้งการได้แชร์ข้อมูลร่วมกันเมื่อมีโอกาส

จะทำให้สามารถแบ่งปัน Tacit knowledge ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดต่อองค์กรด้วย

7) การเรียนรู้

นำความรู้ที่ได้จากการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนหรือสืบทอดไปใช้ประโยชน์ในการทำงานแล้วเกิดความรู้ใหม่เข้ามาเข้าระบบจัดเก็บ หรือแบ่งปันแลกเปลี่ยน และทำให้การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของงาน เช่น เกิดระบบการเรียนรู้จากการสร้างองค์ความรู้ หรือการนำความรู้ไปใช้ เป็นต้น

7. ประโยชน์ของผลงานการจัดการความรู้

1. เพื่อป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด เกี่ยวกับผลงานที่เป็นลิขสิทธิ์ของกรมอนามัย ที่เผยแพร่บนเว็บไซต์

2. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่กรมอนามัยและประชาชน เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของกรมอนามัย และส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของงานอันมีลิขสิทธิ์ของกรมอนามัย

3. ทำให้บุคลากรกรมอนามัยเข้าถึงฐานความรู้ การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นการทำให้ความรู้เหล่านั้นมีความทันสมัยอยู่เสมอ อีกทั้งยังแสดงถึงการมีส่วนร่วมอันเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ใช้สร้างวัฒนธรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกัน สร้างสภาพแวดล้อมที่สามารถแสดงความคิดเห็นแบ่งปันประสบการณ์ และสื่อสารข้อมูลเชิงลึกโดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกตัดสิน และส่งเสริมให้ช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างร่วมกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร